

JEŽIŠ SA NARODÍ Z MÁRIE, JOZEFOVEJ MANŽELKY, Z DÁVIDOVHO RODU

biblický komentár otca Alberta Maggi, OSM, zdroj: www.studibiblici.it, video príhovor v taliančine [TU](#)

Mt 1,18-24

S narodením Ježiša Krista to bolo takto: Jeho matka Mária bola zasnúbená s Jozefom. Ale skôr, ako by boli začali spolu bývať, ukázalo sa, že počala z Ducha Svätého. Jozef, jej manžel, bol človek spravodlivý a nechcel ju vystaviť potupe, preto ju zamýšľal potajomky prepustiť.

Ako o tom uvažoval, zjavil sa mu vo sne Pánov anjel a povedal: „Jozef, syn Dávidov, neboj sa prijať Máriu, svoju manželku, lebo to, čo sa v nej počalo, je z Ducha Svätého. Porodí syna a dáš mu meno Ježiš; lebo on vyslobodí svoj ľud z hriechov.“

To všetko sa stalo, aby sa splnilo, čo Pán povedal ústami proroka: „Hľa, panna počne a porodí syna a dajú mu meno Emanuel,“ čo v preklade znamená: Boh s nami.

Keď sa Jozef prebudil, urobil, ako mu prikázal Pánov anjel, a prijal svoju manželku.

Matúš sa pri opisovaní Ježišovho narodenia inšpiruje prvou knihou Biblie, knihou Genezis, pretože chce naznačiť, že v Ježišovi začína nové stvorenie. Kniha Genezis začína týmito slovami „*Na počiatku Boh stvoril nebo a zem*“, a potom autor píše: „*Boží duch sa vznášal nad vodami*“. Tak isto aj teraz zasahuje tvorivý Duch pre nové stvorenie.

Ježiš je skutočný človek stvorený Bohom, človek, ktorý má Boží život, schopný prekonať smrť. Pozrime sa, čo hovorí Matúš. „**S narodením Ježiša Krista to bolo takto**“. Po tom, čo 39 krát opisuje ako mal muž syna¹, odrazu sa táto reťaz preruší hneď potom, ako mal „*Jakub syna Jozefa*“.

Evanjelista nepíše „Jozef mal syna Ježiša“, ale „z Márie sa narodil Ježiš.“ Všetka tradícia izraelského ľudu – kde otec neodovzdával iba život, ale aj tradície a spiritualitu – sa prerušuje pri Jozefovi. „**S narodením Ježiša Krista to bolo takto: Jeho matka Mária...**“, tu je text preložený ako „bola zasnúbená“, avšak v našom jazyku je zložité nájsť vhodný termín na opísanie svadobného rituálu v Izraeli.

Svadba sa tu odohráva v dvoch etapách. Prvá, keď má dievča dvanásť a mladík osemnásť rokov. Od tohto okamihu sú považovaní za manžela a manželku, a až o rok neskôr vstupuje dievča do domu manžela. V tomto období nie je povolené mať intímny vzťah a cudzoložstvo je trestané ukameňovaním.

¹ vid' Mt 1, 1-17, kde 39 krát použité sloveso "splodiť, narodiť" je privlastnené človeku, ktorý plodí iného človeka

Mária je teda už vydatá. Je v prvej fáze manželstva. „**Skôr ako by boli začali spolu bývať**“, čiže pred druhou etapou svadby, „**počala z Ducha Svätého**“. Evanjelium nie je kniha gynekológie či biológie, ale teológie. Evanjelista chce povedať, že Ježišom začína nové stvorenie. Ako sa Duch vznášal nad vodami, tak sa Duch stvoriteľ vznáša nad Máriou a Ježiš sa narodí ako príklad a model stvorenia chceného Bohom.

Výraz Duch Svätý sa teda vzťahuje na stvoriteľskú silu Boha. „**Jozef, jej manžel, bol človek spravodlivý**“, spravodlivý tu nemá význam morálne celistvej osoby², spravodlivý znamená verný, ten, ktorý zachováva Zákon a všetky Mojžišove predpisy. Skutočnosť, že bol Jozef spravodlivý človek, ho teda nútila udať svoju manželku ako cudzoložnicu, a dať ju ukameňovať.

„**Nechcel ju vystaviť verejnej potupe**“, Jozef sa ocitá v kríze medzi zachovaním zákona a vlastným citom, buď láska k Zákonu alebo milosrdenstvo k Márii. „**Preto ju zamýšľal potajomky prepustiť**“. A to bolo v tej dobe veľmi jednoduché, bolo možné prepustiť manželku len preto, že pripálila obed, stačilo napísať na kus papiera „ty viac nie si moja manželka“ a žena sa ocitla na ulici. Jozef ju teda nechce udať, nechce dať zabiť svoju manželku, ale nesmie si ju ani nechať.

Chce ju teda prepustiť potajomky. Stačí, aby sa realizácia zákona hoci len trošku naštrbila láskou, a okamžite vstupuje a zasahuje Duch. „**Ako o tom uvažoval, zjavil sa mu vo sne...**“. Prečo vo sne? V židovskom svete – a Matúš píše pre židovské spoločenstvo – nie je možný priamy kontakt medzi Bohom a ľuďmi, a tak Boh zasahuje vo sne.

V knihe Numeri čítame „*Ak je medzi vami prorok, tak sa mu zjavujem ja, Pán, vo videní a hovorím s ním vo sne*“³. Sen je spôsob, akým Boh komunikuje s ľuďmi. „**Zjavil sa mu vo sne Pánov anjel**“. Pánov anjel neznamena anjel poslaný Pánom, ale keď sa Boh zjavuje ľuďom, je zobrazený prostredníctvom tohto Pánovho anjela, ktorým je vlastne Boh sám.

Medzi Bohom a ľuďmi však existuje odstup, a v židovskom svete nebolo povolené, aby sa Boh priblížil k ľuďom. Keď to urobil, používalo sa na to zobrazenie „Pánov anjel“, ale v skutočnosti je to samotný Boh. Pánov anjel v tomto evanjeliu zasahuje tri krát, vždy v prospech života, pretože Boh je milovníkom života. Zasahuje, keď ohlasuje Ježišov život Jozefovi; neskôr zasiahne, aby ochránil jeho život pred vražednými osnovami kráľa Herodesa, a nakoniec v okamihu vzkriesenia, aby potvrdil, že život, ktorý pochádza od Boha, je schopný prekonať smrť. A tu sa zjavuje po prvý krát.

„**A povedal mu: «Jozef, syn Dávidov, neboj sa prijať Máriu, svoju manželku»**, sú teda zosobášení. „**«Lebo to, čo sa v nej počalo, je z Ducha Svätého»**“, v Ježišovi sa teda zjavuje toto nové stvorenie. „**«Porodí syna a dáš mu meno... »**“, a toto je novota.

Dieťa zvyčajne dostávalo meno po otcovi alebo starom otcovi, aby sa tak opakovalo naveky, bol to spôsob, ako zostať navždy nažive. Tradícia teda chcela aby malo dieťa meno po otcovi alebo po

² takto to chápe naša západná mentalita

³ Nm 12, 6

starom otcovi. Ježiš však túto tradíciu porušuje, Ježišom začína nová epocha. **„Dáš mu meno Ježiš; lebo on vyslobodí svoj ľud z hriechov.“**

Zdanlivo nenachádzame žiadnu súvislosť medzi tým, že sa volá Ježiš, a že vyslobodí ľud z hriechov. Ak by sme chceli lepšie naznačiť to, čo nám chce evanjelista povedať, preklad by mal znieť takto: *„Bude sa volať Spasiteľ, lebo spasí svoj ľud z hriechov“*. V hebrejčine sa Ježiš povie Jeshuà a sloveso „vyslobodiť, zachrániť“ sa povie joshuà. Rozdiel spočíva v jednej samohláske.

Bude sa volať Jeshuà, pretože joshuà. Môžeme teda povedať, že sa bude volať Spasiteľ⁴, pretože zachráni svoj ľud od hriechov. Evanjelista nás však chce priviesť k citácii proroka Izaiáša (7,14): **„Hľa panna počne a porodí syna“**, kde prorok hovorí kráľovi Achazovi o narodení jeho syna Ezechiáša, **„a dá mu meno Emanuel, čo znamená Boh s nami“**.

Toto je hlavný motív, vodiaca niť celého Matúšovho evanjelia. Tento výraz “Boh s nami”, ktorý sa opäť objaví v polovici evanjelia, keď Ježiš povie učeníkom *“Dokiaľ budem byť s vami”*, alebo keď povie *“Kde sú dvaja alebo traja zhromaždení v mojom mene, tam som ja medzi nimi.”*, a nakoniec to budú posledné Ježišove slová.

Posledné Ježišove slová “Ja som s vami po všetky dni”, toto je hlavné posolstvo Matúšovho evanjelia, Boh s nami, Boh, ktorého viac netreba hľadať, ale prijať, a spolu s ním, tak ako on, kráčať v ústrety ľuďom. Ak sa Boh stal človekom, tak človek už nemusí ísť k Bohu, ale ho má prijať. Začína sa doba, kedy už nežijeme pre Boha, ale žijeme z Boha a s Bohom kráčame v ústrety ľudstvu.

Evanjelium sa končí slovami: **“Keď sa Jozef prebudil, urobil, ako mu prikázal Pánov anjel, a prijal svoju manželku”**. Je to evanjelium veľkej novoty. V Ježišovi sa Boh stal človekom, čo znamená že Boh je plne ľudským, a teda čím ľudskejší bude človek, tým väčšmi v sebe dokáže objaviť a prejavíť to božské, čo má v sebe.

Preklad: Zuzana Černá

Poznámky pod čiarou: tím ZAOSTRI / DC

⁴ záchranca, vysloboditeľ